

П р в и С р п с к и

Б У К В А Р.

Написао

Вук Стеф. Караџић,

Филозофије доктор, и учени друштва: Санктпетербургскога вољнога љубитеља Руске Словесности, Краковскога, Тирингско - Саксонскога за испраживање опач. старине, и Краљевско - Гешингскога член кореспонденци.

У Б е ч у,

у штампарији Јерменскога намастира.

1 8 2 7.

ALPHABETI SERBICI

c u m

viciniorum popularium et aliis cultioris Europae alphabetis παραλληλισμός.

Serbic.	Illyr.	Bohem.	Polon.	Hun- gar.	Ger- man.	Ital.	Gall.	Angl.
А	a	a	a	á	a	a	a	—
Б	б	б	b	b	b	b	b	b
В	в	в	w	v	w	v	v	v
Г	г	г	g	g	g	g: gara	g: gant	g: gold
Д	д	д	d	d	d	d	d	d
Ђ	ђ	ђ	—	gy	—	—	—	—
Е	е	е	e	e	e	e	e	e: bet
Ж	ж	ж	ž	zs	—	—	j	s: osier
З	з	з	z	z	f: lesen	s: rosa	z	z: razor
И	и	и	i	i	i	i	i	ee, y
Ј	ј	ј	i: ia	j	j	j	i: mien	y: yes
К	к	к	k	k	ē	e: caro	e: car	k
Л	л	л	l? wilk	l	l	l	l	l
Љ	љ	љ	l: li	ly	—	gl: gli	il: ail	—
М	м	м	m	m	m	m	m	m
Н	н	н	n	n	n	n	n	n
Њ	њ	њ	n'	ny	—	gn	gn	—
О	о	о	o	o	o	o	o	o: note
П	п	п	p	p	p	p	p	p
Р	р	р	r	r	r	r	r	r
С	с	с	s	sž	š	s: sono	s: son	s: so
Т	т	т	t	t	t	t	t	t
Ђ	ђ	ђ	—	ty	—	—	—	—
У	у	у	u	u	u	u	ou	oo
Ф	ф	ф	f	f	f	f	f	f
Х	х	х	ch	h	ch	—	—	—
Ц	ц	ц	e	cz	š	z: zio	—	—
Ч	ч	ч	č	cs	tš(?)	e: ciò	—	ch: child
Ш	ш	ш	—	—	—	ge	—	j
Щ	щ	щ	sz	s	š	s: esee	ch: cher	sh
Ъ	ъ	ъ*)	—	—	—	—	—	—

*) Nil sonat, sed r literae, quae Serbis, sicut Bohemis, vel sola absque ulla vocali, syllabam facit, apponitur, ne eadem r litera ad praecedentem aut sequentem syllabam trahatur, e. g. уѣрѣо, lege u-mr-o.

ДЛЯ РУССКИХЪ.

Буквы, употребляемыя Сербами, суть тѣже, какъ Русскихъ, и имѣютъ тоже значеніе. О нѣкоторыхъ немногихъ особенностяхъ должно замѣтить слѣдующее:

1) **Ђ** (ђ, ђ) выражаетъ звукъ, котораго не существуетъ въ Русскомъ языкѣ. Онъ образуется изъ *д*, *жд* и иногда (въ чужестранныхъ словахъ) изъ *г*. Выговаривается еще мягче, чѣмъ по-русски *дъжъ*; н. п. *дође* произноси какъ *додъжвѣ*; такъ и: *међу*, *рођен* (Церковно-Славянски: *междѣ*, *рожденъ*); *анђео* (отъ *ангелъ*).

2) **Ѓ** (ѓ, ѓ) также не существуетъ въ Русскомъ языкѣ. Оно происходитъ отъ *ш*, *ши* (щ) и иногда (въ чужестранныхъ словахъ) отъ *к*. Произносится еще мягче, нежели по-русски *шьчъ*; н. п. *дођи* произноси какъ *дотшьчи*; такъ и: *нођ*, *позлађен* (ЦС. *нощъ*, *позлащенъ*); *ђивот* (отъ *животъ*).

3) **Ї** (ѣ, ѥ) и въ Сербскомъ языкѣ употребляется большею частію въ чужестранныхъ словахъ. Произносится почти какъ Русское *дж* или *чж*; н. п. *хоѣа* произноси какъ *ходжа* или *хочжа*.

4) **Љ** составлено изъ *л* и *ь*. Такъ вездѣ и произносится; н. п. *земљом* произноси *зэмльомъ*.

5) **Њ** составлено изъ *н* и *ь*. Также и произносится; н. п. *њему*, *њом* произноси *нѣму*, *нѣомъ*.

6) **Ј** (ј) выговаривается вездѣ какъ Русское *й*; н. п. *јој* произноси *йој*, *дјеца* произноси *дйеца*, *чују* произноси *чуйу*.

7) **Е** (е) вездѣ и во всякомъ положеніи выговаривается какъ Русское *э*; н. п. *ево* произноси *эво*, *идете* произноси *идэшэ*.

Всѣ прочія буквы выговариваются совершенно такъ, какъ у Русскихъ.

ОГЛЕД СРПСКОГА БУКВАРА.

ПРЕДГОВОР.

Што су гођ људи на овоме свијету измислили, ништа се не може испоредити с писмом. Пријатељу или знанцу своме, који је на далеко преко бијелог свијета, послаши мисли своје на комаду аршије; чипаши, што су други писали прије двије иљаде година, и написати, да могу други послати неколико иљада година чипаши; што је наука, која ум људски гошово превазилази, и могло би се рећи, да је онај, који је први њу измислио, био више Бог, него човек. Писмо је ошворило пут уму људском, да се приближи к Богу по могућству своме. Оно је измишљено, од прилике, прије четири иљаде година; и послате свога пешкога и чуднога послања тако је ласно послало, да данас на свијету нема никаква занаша лакшега од њега; и тако се по свијету размложило, да данас у Европи има народа, у којима нема човека, да не зна чипаши и писати. Срби су овај дар Божиј примили тек са законом хришћанским, прије иљаду година; и прем да се у нашим народним пјесмама врло често књиге пишу и уче, опет су у народу нашем још врло ријетки људи, који знаду чипаши и писати! Што Срби још слабо почињу књигу читати, и што је још сва Српска књига у чипању часловца и псалтира, шоме је криво много којешта; али што мало-

га учи по двије и по три године читати, па опет не може да научи, него остане сврзислово, томе су само криви буквари и учитељи. Сваки прави и паметни родољубац мора желети, да се и у нас буквари начине и школе уреде према данашњем вијеку; а онаке родољупце, који, „имајући ревност, но не по разуму“, вичу, да се ништа не поправља, него све да оспаје по старом обичају, онаке, велим, ваља сажаљавати, и молити се Богу, да би ји опаметио и на прави пут извео. То је највећа разлика између човека паметна, и између простака, што паметан човек једнако жели и труди се, да што боље научи или измисли, и да он буде паметнији од својије спари, а његова ћеца од њега; простак пак све је рад, да остане, као што су му и спари били; а његова ћеца, као и он што је. Какав би јадан и жалостан род љуцки и овај свијет био, да су сви људи остали онаки, као што су и њиови спари били! Бог је само безумним живошњима усудио, да оспају до вијека, као што су им и спари били; а човека је одредио, да се једнако учи, и све нараштај од нараштаја паметнији да постаје. Што се гођ људи по овој наредби Божјој већма труде и напредују, то све срећнији и славнији постају; а што се гођ већма лијене и задржавају, то наљичнији на звјериње остају. Тако су пред нама измакли Енглези и Французи, и многи други народи Европејски; тако су иза нас заостали многи дивљаци по Африци и по Америци, који и данас живе голи по шумама и једу љуцко месо.

Да не узимамо за углед народе други закона и племена, но ево Руса, који су с нама једнога закона и племена. Они су прије сто година, како су њиов језик и писмо одвојили од црквенога језика и писма, познали, да су имена наши слова пешка и претешка за учење читати; зато су они још онда по њиовим школама мјесто аз, буки, вједи, глагољ, добро, јест, живјеше, земља, иже, како, људи, мисљете, наш, он, покој, рци, слово, швердо, ферш, хјер,

черв, почели, учипи: а, бе, ве, ге, де, же, зе, і, ка, ел, ем, ен, о, пе, ер, ес, те, еф, же, че. Истина да је овако сто пута лакше научити чипати; али ни ово још нијесу права имена полу-гласни слова, јер, н. п. ђ не може се чипати бе, док се не метне предања е, него је његов прави глас бѢ. Тако учипец, који је рад кога најлакше да научи чипати, ваља да му не казује никака имена слова, него само њнове гласове, које имају у чипању; па онда нема срицања, него, како се познаду слова, одма се може чипати. Тако може човек врло ласно за десет дана научити чипати! Ја сам то огледао још прије неколико година у Бесарабији и у Србији, и сад овђе у Бечу. Кад сам овако почињао учипи, подсмјевали су ми се многи, који су по старом обичају научили чипати; но колика је моја радост била, кад сам прошавше године у Али (Ђаце), у ондашњој славној и на далеко чувеној сиропињској кући, виђео, да иљаде ђеце шако уче чипати!

Желећи од свега срца, да би се учење писма у народу нашем облакшало, написао сам овај буквар, у коме су слова намјештена по реду, како је нога глас најлакше изговорити.

а е и о у
р с ш з ж ц ч џ
ш ђ д ђ л љ к г
в ф б п м н њ ј

1.

ае ао; ос ош од он оп ој ис из иш им
уд уз уш уб ум ај еј.

2.

са се си со су ва ви во да де до би

**

4

ша те ши то шу га го ђа ђе ћа ќе љу
за ли ко на не ни но ну ње њи њу па
пи по ма ме ми му ја је ји.

3.

ба-ба, бе-ба, бо-ба, бу-ба, ба-ра, во-
да, го-ра, ду-ша, зи-ма, же-на, ја-је, јо-
ва, ју-не, је-ло, ку-ћа, ли-це, ло-за, лу-
ка, љу-ди, љо-ке, ма-ма, ма-ши, му-ња,
на-ма, но-га, њи-ва, па-ра, пе-ро, са-
мо, се-бе, со-ба, ра-на, ро-са, ру-ка, ша-
ко, те-ле, ца-ру, ча-ша, че-ло, чи-ни,
чу-до, ша-ра, ши-ра, ше-ва, шу-ма, ци-ца.

4.

а-ко, а-мо, е-во, е-но, е-по, и-ва, и-за,
и-ди, и-ли, и-ма, и-ћи, о-ба, о-во, о-ди,
о-де, о-но, о-ко, у-ба, у-во, у-же, у-до,
у-ћи, у-ћи, у-ка.

5.

бан бар без бир боб бог бор бос буд вас
век вид вир вис воз вук гај гој год гуњ дан
дар дај дом дуд ђак жар жир жуп зар зид
зоб зуб јад јаз јак јеж још јој југ кад кас
кос коњ кум куј лад лед лој луб лук луч
љоб љок љуп мак мед мир мој моћ муж наш
нај нов нож њин пањ поп пун рад ред род
рој рај сад сир сом суд шај шор шућ шуп
ћуд ћук цар цер час чеп чун шав шиб.

6.

ба-рем, ви-сок, го-лем, да-нак, ђа-чић,

жи - вац, за - јам, ја - дан, је - дан, ја - вор,
ју - гов, ко - сац, ла - буд, љу - бав, ме - кан,
мо - дар, му - чан, ни - зак, по - пов, ра - дин,
су - дац, по - вар, ца - рев, це - ров, ча - сак,
чо - век, ша - рац, ша - рен, бум - бар, муч - њак,
куш - њак, воћ - ка, већ - ма, мањ - ма.

7.

бо - со - ног, ве - се - љак, до - го - вор, жи - во -
шан, жи - во - ши - ња, ја - за - вац, је - ди - нац,
је - ди - ни - ца, ка - ло - пер, ла - бу - дић, ла - бу -
ди - ца, љу - ба - ван, муш - ка - рац, на - ши - нац,
ро - ди - шељ, са - мо - во - љац, во - де - ни - ца,
во - де - ни - чар, во - де - ни - чи - ште, по - бо -
жан, ца - ре - вац, дан - гу - ба, дан - гу - би - ти,
ко - мид - ба, ко - сид - ба, рав - ни - на.

8.

бра - на, вра - на, гра - на, гра - ња, дра - го, зра -
ка, кра - ва, мрав, мрак, мра - ка, прав - да,
срам, пра - ва, праг, бре - за, вре - ћа, гре -
да, гри - ва, грив - на, гроб, гром, гру - да,
дре - њи - на, зре - ло, кре - мен, мре - жа,
пре - ња, сре - ћа, пре - ћи, бри - га, ври - је -
жа, дри - на, зри, кри, мри, при, при, брод,
броћ, број, дроб, кро - пи - ти, про - ћи, проп,
брус, врућ, друг, кру - на, пруд, прущ.

9.

бла - го, вла - га, вла - да, гла - ва, глад, гљи -
ва, дла - ка, зла - шо, клас, млад, млаз, млак,

плав, плач, сла-ва, са-вља, зе-мља, кљук,
 кљун, кључ, кле-ши, бле-ка, гле-дај, кло-
 ња, кло-бук, зло, плуг, слу-га, сло-га, глув,
 пло-ча, гло-ба, бли-зу, клин, пли-ва, пљу-
 ван-ка, бје-жи, вје-ра, дје-ца, зје-ни-ца,
 мје-ра, пје-на, рје-чип, пе-рје, пе-рја-ни-
 ца, сје-ме, сјај-но, шје-ме, о-ру-жје, по-
 ду-шје, на-ру-чје, су-ди-ја, о-лу-ја, спа-
 се-ни-је.

10.

сва, све, сви, свак, свој, свла-чи-ши, свра-
 ка, скоп, скок, скра-си-ши, скроб, сма-
 ми-ши, сми-сли-ши, смо-ла, смуђ, смла-
 чи-ши, смрад, смре-ка, сна-га, сне-би-
 ва-ши-се, сни-ши, сноп, сње-жан, спа-ва-
 ши, спе-ча-ли-ши, спи-ри-ши, спо-мен,
 спучи-ши, сплав, спле-спи, спра-ва, спре-
 га, спро-ћу, спа-ши, спе-ћи, спид, спог,
 спуб, госп, мост, свасп, сласп, расп, ра-
 дост, стра-на, спре-а, сприц, спрук,
 спвар, спвор, зба-ци-ши, зби-ља, збор,
 збу-ни-ши, збра-ши, зва-ши, зве-ка, зви-
 жда-ши, зво-но, зга-зи-ши, зго-да, згло-
 би-ши, згра-да, згру-ва-ши, са-зда-ши,
 грозд, здрав, здро-би-ши, змај, зми-ја,
 зна-ши, зној, жбан, жва-де, жган-ци, жде-
 ра-ши, дужд, ждра-ло-ви, ждри-је-ло,
 жди-ца, жље, жми-ра-ши, жму-ри-ши, жње-
 ши, ква-сац, квар, кве-ка, кво-чка, кмеш,

кнез, књи-га, швар, швор, швој, шка-ши, пла-
чи-ши, цвап, цви-јеш, чва-рак, чво-рак,
чкаљ, чдан, чма-ва-ши, чпаг, шви-гар, шко-ла,
шко-ца, шкри-па, шљи-ва, шшап, шше-не,
шшип, што, шпу-ка, пришп.

11.

бр-бла, брв-но, бр-гља, бр-до, брз, брк,
брсп, брч-ну-ши, вр, врг, вр-ба, вrb-љак,
врв-ца, вр-да-ши, вр-зи, врн-ча-ни-ца,
вр-ста, вр-шид-ба, гр-до-ба, грк, грм,
гр-ло, грч, др-во, др-жи, др-ма-ши, др-
ну-ши-се, дрш-ка-ши, жр-вањ, зр-но,
зрњ-ка-ши, зрн-це, кр-бу-ља, крв, крсп,
крш, крш, мр-ва, мрв-ке, мрк, мрс, пр-
ви, пр-жи-ши, пр-зни-ца, пр-љи-ши, прсп,
прш, р-бап, р-вач, р-ђа, р за-ши, р-ка-
ши, р-ња-ши-се, р-па, рш, рш-ни-ца, р-
чак, срб, ср-баљ, ср-бин, ср-бљин, ср-би-
ја, срг, ср-диш, срп, ср-це, ср-ча, скр-ши-
ши, смрш, смр-ви-ши, свр-ши-ши, спрв,
спр-ви-на, спр-мен, спр-њи-ка, пр-бу,
пр-за-ши, прк, прм-ка, прн, пр-ска, шврд,
црв, цр-ква, црп-сти, чврсп, шкр-ге, шкр-
гуп.

12.

ко ради, бог не брани.
порадивши бог ће даши.

беспослица је мапи свију гријова и прошње;
а радња је мапи среће.

ко се брине за туђе послове, сам своје забора-
ворава.

млоги човек није назадан богом, већ собом.

бог ником дужан не остаје.

бог не плаћа сваке суботе.

ради, као да ћеш сто година живити; а мо-
ли се богу, као да ћеш сјутра умри-
јети.

боље је поклизнути ногом, него језиком.

у лажи су крашке ноге.

у лажи је пливко дно.

ко један пут слаже, други пут му се не вје-
рује, ако и истину каже.

и криво сједи, а право реци.

ако правда не поможе, кривда не ће помоћи.
ошето проклето.

ко зло чини, нек се добру не нада.

ко добро чини, не ће се кајати.

ко другоме јаму копа, сам ће у њу пасти.

завист сама себе једе.

признаш грије пола је опроштен.

лијепа ријеч гвоздена врата отвора.

ко тебе каменом, ти њега љебом.

не враћај зло за зло, ни псовку за псовку;
цигани се псују.

ко у један пут много иште, с празном се
торбом кући враћи.

ко оће веће, изгуби и оно из вреће.

но не зна на орау, не зна ни на повару.
боље је поштење у сиромаштву, него богатство без поштења.

здравље је највеће богатство.

рука руку пере, а образ обадвије.

што нијеси рад да ти други људи чине, не чини ни ти ни коме; а што желиш да теби други људи чине, чини и ти свакоме.

13.

Обичај је, да се на ђекојим мјестима сваке ријечи, а ђекоје ријечи на сваком мјесту, почињу с великим словима; а ђекоја су велика слова мало друкчија од мали, зато се и она ево овђе постављају, и по у старом реду, као што у броју иду једно за другим:

А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З	И	Ј	Б
а	б	в	г	д	ђ	е	ж	з	и	ј	к
Л	Љ	М	Н	Њ	О	П	Р	С	Т	Ђ	У
л	љ	м	н	њ	о	п	р	с	т	ђ	у
Ф	Х	Ц	Ч	Џ	Ш						
ф	х	ц	ч	џ	ш						

14.

Славенска или Ђирилова слова, која су у нашим црквеним књигама:

(слова)	(имена)	(значење)	(слова)	(имена)	(значење)
А а,	аз,	а.	Д д,	добро,	д.
Б б,	буки,	б.	Ђ ђ,	јест,	е, је.
В в,	вједи,	в.	Ж ж,	живјете,	ж.
Г г,	глагољ,	г.	З з,	зјело,	з.

(слова)	(имена)	(значење)	(слова)	(имена)	(значење)
З з,	земља,	з.	Ч ч,	черв,	ч.
И и,	иже,	и.	Ш ш,	ша,	ш.
І і,	и,	и.	Щ щ,	шпа (шчо), шш, шч.	
К к,	како,	к.	Ъ ъ,	јер,	
Л л,	људи,	л.	Ы ы,	јери,	и.
М м,	мисљеше,	м.	Ь ь,	јер,	
Н н,	наш,	н.	Ѣ ѣ,	јаш,	је.
О о,	он,	о.	Є є,	је,	је, е.
П п,	покој,	п.	Ю ю,	ју,	ју.
Р р,	рци,	р.	Ѧ ѧ,	јус,	
С с,	слово,	с.	Ѩ ѩ,	ја,	ја.
Т т,	тврдо,	т.	Ѭ ѭ,	ја,	ја.
Ѹ ѹ,	ук,	у.	Ѯ ѯ,	кси,	кс.
У у,	у,	у.	Ѱ ѱ,	пси,	пс.
Ф ф,	ферш,	ф.	Ѳ ѳ,	шпа,	ш.
Х х,	хјер,	х.	У у,	ижица,	и, в.
Ѧ ѧ,	оп,	оп.			
Ц ц,	ци,	ц.			

Код ови слова ваља узети на ум:

1) є споји само у сриједи и на крају; и прем да се зове јесш, али се само послје самогласни слова чипа је, а послје полугласни свагда е, н. п. спасеніе, мое, рече, тѣне, младенецъ.

2) і слипном састављено са и (іи) кад дође послје н, онда се и чипа њи, н. п. горній, вечерній, ближній.

3) л по имену ваљало би да у чипању знаиљ; а по значењу ваљало би да се зове луди.

4) ѣ не значи данас ништа, него само онако стоји на крају ријечи последије полугласни слова.

5) њ у ђекојим ријечма кад стоји последије л и н, онда се л чита као љ, а н као њ, н. п. оучитель, конь; а последије оспали слова, као у ђекојим ријечма и последије л и н (н. п. соль, печаль; елень, аминь), ни оно не значи ништа.

6) ѣ, ю, ѡ кад стоје последије л и н, онда се л чита као љ, а н као њ, а ѣ као е, ю као у, ѡ као а, н. п. лѣто, нынѣ; любити, богню; земля, богня.

7) ѡ у данашњим књигама не налази се као слово, него само у скарама.

8) ѡ у ђекојим се ријечма чита као и, н. п. муро; а у ђекојим као в, н. п. Павелъ.

9) е у почетку се чита као је, н. п. еань, елень, есть; а кад је у сриједи (последије полугласни слова), онда се чита као е.

15.

Млоге су ријечи у црквеним књигама скраћене (под шиплама), од који се овђе додају нај обичније у наше вријеме:

(чита се)		(чита се)	
Ѧггль	ангел	Ѧпскій	апостолски
Ѧггскій	ангелски	Бгъ	бог
арѦггль	архангел	бѡтво	божество
арѦггскій	архангелски	блженъ	блажен
Ѧпль	апостол	блгвенъ	благословен

(чита се)

БГОБАГТ- БОГОБЛАГОДА-
НЫЙ ШНИ

БЛАГТЬ БЛАГОДАШ
БЛАКА ВЛАДИКА
ВЛЦА ВЛАДИЦИЦА
ВЛЧЕСТВО ВЛАДИЧЕСТВО
ВОСКРНІЕ ВОСКРЕСЕНИЈЕ
ГДЬ ГОСПОД
ГДСТВО ГОСПОДСТВО
ГДННЪ ГОСПОДИН
ГДНЬ ГОСПОДЕЬ
ГДРЬ ГОСПОДАР
ГПЖА ГОСПОЖА
ГЛЪ ГЛАГОЛ
ДХЪ ДУХ
ДХОВНЫЙ ДУХОВНИ
ДВДЪ ДАВИД
ДВЦА ДЈЕВИЦА
ДВТВО ДЈЕВСТВО
ДНЬ ДЕНЬ
ДША ДУША
ЕПКПЪ ЈЕПИСКОП
ЕВЛІЕ ЈЕВАНГЕЛИЈЕ
ЕВЛІСТЬ ЈЕВАНГЕЛИСП
ЕСТТВО ЈЕСТЕСТВО
ІНЛЬ ИСРАИЛЬ
ІНЛСКІЙ ИСРАИЛЬСКИ
ІНСЪ ИСУС

(чита се)

ІЕРЛИМЪ ЈЕРУСАЛИМ
КРТЪ КРЕСП
КРЩЕНІЕ КРЕШТЕНИЈЕ
КРТЛЬ КРЕСТИТЕЛЬ
ЛЮКОМРЪ ЛЮБОМУДР
ЛЮСКІЙ ЛЮДСКИ
МРЪ МУДР
МРСТЬ МУДРОСП
МЛТВА МОЛИТВА
МТИ МАШИ
МЛСТЬ МИЛОСП
МЛРДІЕ МИЛОСЕРДИЈЕ
МЛТЫНА МИЛОСТИНА
МРІА МАРИЈА
МЦЪ МЈЕСЈАЦ
МЧННКЪ МУЧЕНИК
МЛНЦЪ МЛАДЕНЕЦ
НБО НЕБО
НБНЫЙ НЕБЕСНИ
ННЪ НИЬЕ
НЛА НЕДЈЕЛА
НШЪ НАШ
ОЦЪ ОПЕЦ
ОЧЬ ОПЕЧ
ОЧЕСТВО ОПЕЧЕСТВО
ПРЕМРСТЬ ПРЕМУДРОСП
ПРРКЪ ПРОРОК
ПРТЧА ПРЕДТЕЧА

Насъ ради члкъ, и нашего ради спсєніа, шедшаго съ нбсѣ, и воплотившагоса ѿ Дха сѣа, и Мрїи дѣвы, и зочлвѣчшася. Распятаго же за ны при Понтійстѣмъ Пїлатѣ; и страдавша, и погребена, и воскршаго въ третїй день по писанїемъ. И возшедшаго на нбса, и сѣдѣщаго деснѣю Оца. И пакн грядѣщаго со славою, судити живымъ и мертвымъ, егѡже црѣтвію не бѣдетъ конца. И въ Дха сѣаго, Гда, животворящаго, нже ѿ Оца исходящаго, нже со Оцемъ и Сномъ спокланяема, и славима, глаголавшаго пррочи. Во единѣ стѣю соборнѣю, и аплскѣю Црковѣ. Исповѣдѣю единно крещенїе, во оставленїе грѣхѡвъ. Чаю воскрнїа мертвыхъ. И жизни бѣдѣщагѡ вѣка. аминь.

17.

МОЛИТВА ГОСПОДНА.

Оче нашъ, нже еси на нбсѣхъ, да святитсѣ намъ твое, да прїидетъ црѣтвіе твое, да бѣдетъ воля твоя, какѡ на нбсѣхъ, и на земли. Хлѣбъ нашъ насѣщный даждь намъ днесь. И остави намъ долги наша, какѡже и мы оставляемъ должникѡмъ нашимъ. И не введи насъ во искушенїе, но избави насъ ѿ лѣваго.

Иакѡ твое естъ црѣтво, и сила, и слава во вѣки, аминь.

18.

Знаци броја.

дрк- вени	обич- ни	латински	знач
А	1	I	један
В	2	II	два
Г	3	III	три
Д	4	IV	четири
Е	5	V	пет
Ѕ	6	VI	шест
Ж	7	VII	седам
З	8	VIII	осам
И	9	IX	девет
Ј	10	X	десет
Д	11	XI	једанаест
В	12	XII	дванаест
Г	13	XIII	тринаест
Д	14	XIV	четрнаест
Е	15	XV	петнаест
Ѕ	16	XVI	шеснаест
Ж	17	XVII	седамнаест
З	18	XVIII	осамнаест
И	19	XIX	деветнаест
Ј	20	XX	двадесет
КА	21	XXI	двадесет и један
КВ	22	XXII	двадесет и два
КГ	23	XXIII	двадесет и три
КА	24	XXIV	двадесет и чет.
КЕ	25	XXV	двадесет и пет
КЅ	26	XXVI	двадесет и шест
КЖ	27	XXVII	двадесет и сед.
КЗ	28	XXVIII	двадесет и осам
КИ	29	XXIX	двадесет и дев.
Ј	30	XXX	тридесет
М	40	XL	четрдесет
Н	50	L	педесет

цркви вени	обич- ни	латински	значи
1	60	LX	шесет
2	70	LXX	седамдесет
3	80	LXXX	осамдесет
4	90	XC	деведесет
5	100	C	сто (стопина)
6	200	CC	двјеста
7	300	CCC	приса
8	400	CD	чешири стопине
9	500	D	пет стопина
10	600	DC	шест стопина
11	700	DCC	седам стопина
12	800	DCCC	осам стопина
13	900	CM	девет стопина
14	1000	M	иљада

19.

Један пуш један.

1	пуш	1	чини	1	5	пуша	5	чини	25
2	—	2	—	4	5	—	6	—	30
2	—	3	—	6	5	—	7	—	35
2	—	4	—	8	5	—	8	—	40
2	—	5	—	10	5	—	9	—	45
2	—	6	—	12	5	—	10	—	50
2	—	7	—	14	6	пуша	6	чини	36
2	—	8	—	16	6	—	7	—	42
2	—	9	—	18	6	—	8	—	48
2	—	10	—	20	6	—	9	—	54
3	пуш	3	чини	9	6	—	10	—	60
3	—	4	—	12	7	пуша	7	чини	49
3	—	5	—	15	7	—	8	—	56
3	—	6	—	18	7	—	9	—	63
3	—	7	—	21	7	—	10	—	70
3	—	8	—	24	8	пуша	8	чини	64
3	—	9	—	27	8	—	9	—	72
3	—	10	—	30	8	—	10	—	80
4	пуша	4	чини	16	9	пуша	9	чини	81
4	—	5	—	20	9	—	10	—	90
4	—	6	—	24					
4	—	7	—	28					
4	—	8	—	32					
4	—	9	—	36					
4	—	10	—	40					

*
*
*

Оглед Српскога Буквара (Гр. Сп. II, 280).— Вук је често у полемици говорио како ми немамо на српском језику не само никаквих школских књига, него ни *Буквара*, из кога би деца почињала учити српски читати и писати, и нема сумње да се одавно носио мишљу да га напише. То је мислио урадити у Лајпцигу, и о томе се дописивао и саветовао с Копитарем. "А треба ли мало и *буквице*?" пита га у једном писму (5 септ. 1823). Копитар му одговара да би то за отаџбину врло добро било, само га пита да ли је он о томе *довољно* размишљао и *упоређивао*, да би на *једном* табаку дао најбоље и најпотребније? "Нимајер ће бити сувише стар, да би се с вама о томе занимао, али његови *људи* могли би вам дати врло добре савете." Напоследку се решио да га изради у Бечу, с Копитарем, и због ћирилских слова, јер би на крају морао и њих додати и бар *Оче наш* и *Вјерују*, да би ча-Стевинци мање могли доказати да је јеретик (Прер. I, 230, 234, 246, 252).— Кад се вратио из Лајпцига, Вук је написао овај Буквар, и почетком 1826 г. предао га цензури, која га је одобрила, али због привилегија Будимске штампарије није могао тад изићи.

Пред Букваром је предговор у коме се говори о огромном значају проналаска писања, и да је онај, који га је пронашао "био више Бог, него човек." У Европи има народа у којима нема човека да не зна читати и писати. Што у Срба није тако, има много узрока, "али што многи учи по двије и по три године *читати*, па опет не може да научи, него остане *сврзислово*, томе су криви само буквари и учитељи." Треба оставити стари начин учења, и примити нови, по примеру осталих напредних народа. И сами Руси не уче више имена слова: *аз, буки, вједи*, већ *а, бе, ве*.

*

Али и то нису права имена слова, већ треба учити само њихов глас: б, а не *бе*; *b*, а не *be*, и онда нема *срицања*, већ чим се науче слова одмах се прелази на читање. Тако може човек за *десет дана* научити читати, као што је и сам огледао у Бесарабији, у Србији и у Бечу.

Прво даје азбуку малих слова, где су слова намештена "по реду како је кога глас најлакше изговорити," т. ј. пет самогласника: *а, е, и, о, у*; затим у три реда по осам сугласника: *р, с, ш, з, ж, ц, ч, џ*; — *ш, њ, д, њ, л, љ, к, г*; — *б, ф, б, п, м, н, њ, ј*. — Штиво је распоредио у 11 одељака: 1) речи од два гласа оба самогласна или прво самогласно, а друго сугласно: *ае, ао; ос, ош* и т. д.; 2) од два гласа први сугласно, и други самогласно: *са, се, си, со, су* и т. д.; 3) од четири гласа два сугласна и два самогласна: *ба-ба, бе-ба, бо-ба* и т. д.; 4) од три гласа са сугласним у среди: *а-ко, а-мо, е-во* и т. д.; 5) од три гласа са сугласним у среди: *бан, бар, без, бир* и т. д.; 6) комбинације од 2) и 4): *ба-рем, би-сок*; и тако даље до једанаест комбинација. У дванаестом одељку су примери за читање састављени из народних пословица. Све је ово писано малим словима. У одељку 13ом говори о великим словима и даје таблицу великих и малих слова: *А, а, Б, б, В, в* и т. д. У 14ом одељку је словенска азбука, с именима слова и гласовним значењем (*А, а, аз, а; Б, б, буки, б* и т. д.) са девет засебних напомена о нарочитом изговарању појединих слова или о њиховој употреби. У 15ом одељку побраја најобичније речи које се скраћено штампају, и како се читају. У 16ом и 17ом одељку је *Вјерују и Оче наш*. У 18ом одељку бројеви црквени, арапски и римски и њихово значење (*ѧ, 1, 1, један* и т. д.). У завршном 19ом одељку је таблица множења (*1 пут 1, чини 1; 2 пут 2, чини четири* и т. д.).

Овај је оглед отштампан и засебно (у 500 примерака — Преп. IV, 30) под називом: *Први Српски Буквар*.

[Љубомир Стојановић: *Живот и рад Вука Стефановића Караџића*, Београд, 1924, стр. 293-294]

**

Графичко предузеће ЗАЈЕЧАР
Центар за нов. изд. делатност ИНТЕРПРЕГЛЕД
Београд, Кнез Михаилова 2/Х

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
Београд, Скерлићева 1

За издавача
Благоје Михајловић

Главни и одговорни уредник
др Александар Пејовић

Уредник посебних издања
Милутин Поповић

Графички уредник
Милорад Пантић

Штампа: Графичко предузеће "ЗАЈЕЧАР",
Зајечар, Селиште б.б.

Тираж: 50.000 примерака

Напомена приређивача:

На изворном примерку није сачувана предња корица, али је утврђено да је била без текста. У репринт издању, из практичних разлога, на њој је отиснут текст насловне стране.

